

До Административен съд – Варна
адм. дело 450 /2020г., XVI състав
admdelovodstvo@gmail.com

ЗАЩИТА

От адв. Ивайло Иванов, процесуален представител
на Сдружение за оптимизиране на правосъдието и администрацията - СОПА
Седалище гр. Варна, ЕИК 176143308, чрез Юлиян Атанасов Чолаков
Адрес: бул. „Владислав Варненчик“ № 133, бл.40, вх.А, ап.43, гр. Варна 9004

Уважаеми господин Административен съдия,

Моля при постановяването на съдебното решение, освен изложените доводи в жалбата и в съдебното заседание на 23.06.2020г., да вземете предвид и следните съображения.

Със заявлението е поискана информация за същността на техническите неблагоприятия, причинили двукратно нежелано (извънпланово) изключване на оборудване в АЕЦ „Козлодуй“ **на 03.07.2019г. и 01.08.2019г. в Блок 6** и техния анализ, въз основа на който са установени конкретните технически причини и предприетите мерки за осигуряване на ядрената безопасност, физическата и радиационната защита на населението.

Информацията е отказана неправилно. В жалбата е посочено, че оспорването е на основание чл.146 т.2, 3, 4 и 5 от АПК.

1. Основен аргумент за отказа в обжалвания ИАА (индивидуален административен акт) – писмо изх.№ 05-00-2 /16.01.2020г. е, че исканата информация се предоставяла по реда на ЗБИЯЕ, който е специален по отношение на ЗДОИ. Този аргумент обаче не е основание за отказ, тъй като редът на ЗБИЯЕ е съобразен от заявителя, но не и от АО (административния орган). Видно от заявлението, информацията е поискана и на основание чл.5 т.9 от ЗБИЯЕ, задължаващ председателя на АЯР да предоставя обективна информация относно състоянието по ядрената безопасност и радиационната защита и да я оповестява публично в съответствие с националното законодателство и международните задължения, но по отношение на исканата информация това не е сторено .

Другият аргумент за неправилния отказ е липсата на писмено съгласие от третото лице – лицензианта АЕЦ „Козлодуй“ ЕАД. Този аргумент е преодолим не само с влязло в сила съдебно решение по § 1д ал.3 т.5 от ЗБИЯЕ, но и предвид аналогията с хипотезата на чл.31 ал.5 от ЗДОИ, съгласно която не е необходимо съгласието третото лице в случаите, когато то е задължен субект и исканата информация е обществена или е налице надделяващ обществен интерес. За преодоляване на изискването на ЗБИЯЕ за писмено съгласие от лицензианта са от съществено значение и следните други съображения.

Основен принцип в правото, особено в европейското е, че нормативната уредба изключва възможността компетентните органи да упражняват произволно своето право на преценка относно приложимите критерии. Наистина, лицензиантът с писмо изх.№ 05-00-2 от 16.01.2020г. е отказал съгласие, но ако този е единственият приложен критерий, въз основа на който Председателят на АЯР е упражнил своето право на преценка, при това безконтролно от съда, тогава са налице условия за недопустим административен произвол. Именно за такива случаи е предвидена разпоредбата на § 1д ал.3 т.5 от ЗБИЯЕ.

В обжалвания ИАА и по делото липсват доказателства за правилното прилагане на специалния ред по ЗБИЯЕ, на който се позовава защитата. Например, според процесуалния представител гл.юрк **Илияна Райчева** ставало въпрос за отклонение с *ниво „нула“ и „под нула“ по скалата ИНЕС*, но подобен аргумент липсва в мотивите на обжалвания ИАА и е неотнормим към процесната съдебна проверка за законосъобразност. **Специалният ред по ЗБИЯЕ за предоставяне на информация обаче не изключва спазването на общия ред по АПК за издаване на ИАА и изискванията в чл.59 от АПК към формата на акта.**

Ето защо произволното добавяне и позоваване от юрк Райчева на непосочени в обжалвания акт фактически и правни основания за неговото издаване не санира по никакъв начин неговата незаконосъобразност. Тоест, предвид разпоредбата на чл.59 ал.2 т.4 от АПК, е налице ирелевантен към съдебната проверка опит на юрк Райчева да бъде подведен съдът.

Според юрк Райчева, *„Когато е за инциденти и аварии информацията е публична, когато е за отклонения без значения от безопасността, тогава тя се определя и се дава единствено със съгласие на лицензианта като все пак трябва да се защитят и неговите интереси.“* Как обаче компетентният орган **упражнява своето право на преценка относно приложимите критерии при определяне значението за безопасността**? Или се практикува споменатият по-горе безконтролен от съда административен произвол?

Абсурдни са твърденията на юрк Райчева, че *„Достатъчна е информацията, която отговорният регулаторен орган е дал в изявлението си с пълната отговорност, която носи за регулиране на безопасното използване на ядрената енергия.“* и че *„С информацията, която изисквате вие за конкретни технически доклади на „АЕЦ Козлодуй“ не бихте могли да си съставите мнение за дейността на Агенция за ядрено регулиране.“*

Не е ясно според юрк Райчева, в какво се състои достатъчността на дадената информация и *„пълната отговорност“* на *„отговорния регулаторен орган“*, когато тя представлява, но гражданите и НПО сме наясно, че безконтролната администрация лъже по подразбиране и именно затова се интересуваме от нейните действия. Отделен е въпросът, ако АЯР бездейства по техническите доклади, щом според юрк Райчева не бихме могли да си съставим от тях мнение за нейната дейност.

2. От § 1д ал.3 т.1 от ДР на ЗБИЯЕ е видно, че съгласието на лицензианта АЕЦ „Козлодуй“ ЕАД е достатъчно основание за предоставяне на информацията, но неговото несъгласие не е непреодолимо основание за отказ. В § 1д ал.4 са посочени случаите, в които ограниченията по ал.1 - 3 за предоставяне на информация не се прилагат – например при **инциденти** по смисъла § 1д ал.4 т.1, но **този списък не е изчерпателен.**

Съдът е указал на жалбоподателя, че негова е доказателствената тежест да установи, че същите събития представляват инцидент или авария по смисъла на § 1д, ал.4, т.1 във връзка с наредбите по чл.19, ал.1, т.8 и чл.123 от ЗБИЯЕ, но освен, че списъкът по § 1д ал.4 т.1 не е изчерпателен, такъв аргумент за отказ липсва в обжалвания ИАА. В случая **не е ясно кой орган с какъв акт и дали въобще някой е класифицирал** официално двете нежелани технически неблагоприятия **в Блок 6** на АЕЦ „Козлодуй“ на **03.07.2019г. и 01.08.2019г.** в категорията *отклонения с ниво „нула“ и „под нула“ (!?)* по скалата ИНЕС, както твърди юрк Райчева, но както вече беше посочено, подобен аргумент на АО липсва в мотивите на обжалвания ИАА, поради което е неотнормим към съдебната проверка за законосъобразност.

Отделен е въпросът, че за правилната класификация на категориите на двете събития от 03.07.2019г. и 01.08.2019г. по смисъла на чл.4 от Наредбата по чл.19 ал.1 т.8 от ЗБИЯЕ – отклонение, инцидент или авария, е необходима поне част от исканата, но отказана информация, предмет на заявлението. Тоест, с указаната доказателствена тежест е създаден омагьосан кръг, от който не може да се излезе чрез доказателствени искания на жалбоподателя, свързани с предмета на заявлението и спора по делото.

На интернет сайта на АЯР е дадена някаква информация за събитията на **03.07.2019г. и 01.08.2019г. в Блок 6**, но там не е даден отговор на поставените в заявлението въпроси, нито информацията е дадена от отговорния регулаторен орган с *„пълната отговорност, която носи за регулиране на безопасното използване на ядрената енергия“*, както пледира юрк Райчева, защитавайки удобството на безотговорния административен произвол.

В жалбата е обърнато специално внимание, че част от исканата информация е неотнормима към ограниченията в ЗБИЯЕ. Например информацията назначени ли са комисии за разследване – да или не, с какъв акт и в какъв състав. Тази информация е извън ограниченията в ЗБИЯЕ относно събития с характер на инцидент или авария, информацията

за които се предоставя в обем, определен с наредбите по чл. 19, ал. 1, т. 8 и чл. 123 от ЗБИЯЕ. Ето защо АО няма основание да я отказва при наличието на надделяващ обществен интерес.

3. Съгласно чл.31 ал.5 от ЗДОИ съгласие не се изисква, когато самото трето лице е задължен субект по ЗДОИ. Видно от публичния търговски регистър, АЕЦ „Козлодуй“ ЕАД е с капитал, собственост на „БЕХ“ ЕАД и представлява единствената в страната ядрена централа с два действащи ядрени реактора, оценката на чието въздействие върху околната среда, здравето и живота на хората следва да е с максимална степен на прозрачност. От изложеното следва, че дружеството е публичноправен субект по смисъла на чл.3, ал.2, т.1 от ЗДОИ. Следователно неговото съгласие или несъгласие за предоставяне на исканата обществена информация е неотнормено за дължимостта ѝ от АО. Като не е отчел материалния закон, последният е **издал незаконосъобразен отказ**.

4. Дори да беше налице формално засягане на интересите на трето лице, то в случаите на търговски дружества, каквото е в настоящия случай третото лице, е налице ясно законово предписание. Съгласно чл.17 ал.2 от ЗДОИ, на защита подлежи само информация, която „представлява търговска тайна и чието предоставяне или разпространяване би довело до нелоялна конкуренция между търговци, не подлежи на предоставяне освен в случаите на надделяващ обществен интерес“. В случая информацията не представлява търговска тайна, тъй като е резултат от извършени проверки на компетентен държавен орган, а не създадена от дружеството в рамките на производствения му процес информация. В случаите на чл.17, ал.2 от ЗДОИ е необходимо АО да изложи в мотивите на един евентуален отказ „обстоятелствата, които водят до нелоялна конкуренция между търговците“ (чл.17, ал.3 от ЗДОИ). За да узнае АО тези обстоятелства обаче, те следва да са били заявени от третото лице пред него. Освен това, в заявлението е поискано изрично, цитирам, „Ако част от исканата информация съдържа защитени лични данни или други правнозащитени тайни, те да бъдат заличени, за да ни бъде предоставена останалата част.“

Тъй като такива данни не са налице, то отказът е в **нарушение на административнопроизводствените правила и на изискването за форма**.

5. Наличието на надделяващ обществен интерес по смисъла на ЗДОИ е мотивирано в заявлението не само с целното повишаването на прозрачността, отчетността и резултатността на АЯР, но и с разкриването на данни за корупционни схеми или небрежност при осигуряването на ядрената безопасност, физическата защита и радиационната защита на населението и опазването на околната среда.

Общественият интерес по особено категоричен начин надделява над нежеланието на АЯР и несъгласието на АЕЦ „Козлодуй“ ЕАД данните за комисиите и докладите за двата инцидента да бъдат достъпни за обществеността и по следните причини:

В последно време технически инциденти в Блок 6 се случват относително редовно, през една или две години. **Подобни инциденти** са възникнали през 2012, 2013, 2015 и 2017 година. Те са коментирани в експертно становище на ядрения физик, експерт с над 45 години стаж в областта на ядрените реактори и рисковете свързани с тях, и бивш председател на АЯР проф. Георги Касчиев, излъчено по телевизия БТВ (bTV) на 04.07.2019г. Интервюто е достъпно на адрес: <https://btvnovinite.bg/predavanja/tazi-sutrin/georgi-kaschiev-avarijata-v-vi-blok-na-aec-kozloduj-ne-e-bezobidna.html> През 2019г. в Блок 6 на атомната централа се случват два технически инцидента в рамките само на един месец – на 3 юли и на 1 август. **Инцидентът на 26 ноември в Блок 6 се явява трети само за една година!**

Интересът на обществото да разполага с цялата информация за тези инциденти се пояснява и от експертното предупреждение на проф. Георги Касчиев, че: **броят на подобни инцидентни работни режими е ограничен за живота на всеки един реактор, като всеки такъв режим намалява живота на реактора, тъй като се отразява негативно на здравината и устойчивостта на реакторните компоненти**.

6. Отказът на АЯР да предостави исканите данни за двата инцидента в Блок 6 на АЕЦ „Козлодуй“, само заради несъгласието на атомната централа, е порочен поради неизвършването на дължимия съгласно закона баланс, при който да бъде отчетен надделяващият обществен интерес. В Орхуската конвенция (Конвенция за достъпа до информация, участието на обществеността в процеса на вземането на решение и достъпа до правосъдие по въпроси за околната среда), чиито разпоредби са отразени и от разпоредбите на Закона за опазване на околната среда (ЗООС), се съдържа изрично задължение за отчитане на обществения интерес при прилагане на ограниченията на правото на достъп до информация (чл.20, ал.4 от ЗООС). Това задължение в случая не е изпълнено при издаването на оспорения отказ, което е **нарушение на материалния закон**.

7. Съмненията за корупционни схеми или небрежност при осигуряването на ядрената безопасност се подхранват и от обстоятелството, че по данни от медиите, **на 01.10.2019г. от АЯР е издаден лиценз за продължаване срока на експлоатация на Блок 6 с десет години. Удължаването на лиценза на Блок 6 с десет години, както и удължаването на лиценза на Блок 5 на 03.11.2017г., също с десет години, са извършени без Доклад за оценка за въздействие върху околната среда (ДОВОС)**. За сравнение, за руската Балаковска АЕЦ, която работи със същите реактори като тези в блокове 5 и 6 на АЕЦ „Козлодуй“, ДОВОС е извършен преди руският регулатор да удължи лиценза на реакторите. **Предвид този факт, непредоставянето на информация за техническите инциденти в блокове 5 и 6 на българската АЕЦ е още по-порочно и опасно** – както за гражданите и околната среда в Република България, така и за гражданите и околната среда в съседните държави, а също и за тези на целия Европейски континент и части от съседните континенти.

8. Изпълнително-разпоредителната част на оспорения ИАА е крайно неясна. От една страна, съдържанието на същия има белезите на решение за отказ по смисъла на чл.38 от ЗДОИ. От друга страна, липсва изрично формулирана воля на АО, насочена към формиране на такъв отказ, което представлява **съществено нарушение на изискването за форма на административния акт и на административнопроизводствените правила**. Предвид изложеното, същият се явява **незаконнообразен**.

Ето защо моля съдът да отмени обжалвания акт на посочените основания и върне преписката на Председателя на АЯР с указания за ново произнасяне по заявлението при съобразяване със задължителните указания на съда за прилагането на закона.

Гр. Варна, 30.06.2020г.

С уважение: /подписано с КЕП от Юлиян Чолаков/